

Ebben a dokumentumban az elmúlt évek Nyelvmester feladatlapjaiból válogattunk össze néhány feladatot. Egy feladatlapban általában 5-6 feladat szerepel + a csoportosan dolgozó gyerekeknek + 1 összetettebb feladatot kell megoldani (Csoportos feladat)

Szótárak és lexikonok

Milyen szótárak léteznek? Keressétek meg a szórácsban és írjátok ki ABC sorrendbe!

Segítségül használjátok az Akadémiai Kiadó honlapját!

Minden szóhoz csak egy címet írjatok! pl: MAGYAR-ANGOL nagyszótár

SZ	L	E	N	G	É	K	A	B	H	A	V
I	B	N	I	F	R	A	N	C	I	A	A
N	É	M	E	T	T	S	P	A	NY	O	L
O	L	A	SZ	A	E	R	O	M	Á	N	I
N	H	A	A	I	L	A	T	I	N	R	N
I	A	V	NY	N	M	O	R	O	SZ	CS	I
M	I	D	E	G	E	N	SZ	A	V	A	K
A	N	G	O	L	Z	O	R	V	O	S	I
K	K	É	P	Z	Ó	J	ZS	I	Ó	A	A
H	E	LY	E	S	Í	R	Á	S	I	M	NY

---

5. és 6. osztály – Mintafeladatok

Szótár? Lexikon? Enciklopédia?

a. Írjátok a definíciójuk mellé!

_____ : Betűrendes egyetemes vagy szakmai ismerettár.

_____ : Valamely nyelv szavainak (szókincsének) betűrendbe szedett olyan gyűjteménye, amely felsorolja a szavak jelentését, rokon értelmű megfelelőit, tartalmazza felhasználási lehetőségeit, stílusminősítésüket stb.

_____ : Egy vagy több, illetve valamennyi tudományág ismereteinek rendszeres tárgyalása. Elsősorban ismeretterjesztő és világnézeti feladatokra vállalkoznak.

b. Menjetek könyvtárba, és mindegyik könyvre soroljatok fel 3-3 példát a táblázatba! Adjátok meg a kért adatokat is!

	Cím	Kiadó	Kiadás éve
Szótár 1.			
Szótár 2.			
Szótár 3.			
Lexikon 1.			
Lexikon 2.			
Lexikon 3.			

5. és 6. osztály – Mintafeladatok

Enciklopédia 1.			
Enciklopédia 2.			
Enciklopédia 3.			

Nézzetek utána az alábbi szavak jelentésének! Nevezzétek meg, mely szótárt használtátok!

eklatáns	
derogál neki	
kognitív	
dogma	
paradigma	
antibakteriális	
analfabéta	
labilis	
kafetéria	

5. és 6. osztály – Mintafeladatok

Párosítsátok a szavakat! Látogassatok el egy közeli könyvtárba, keressetek egy nyelvtörténeti szótárt, nézzetek utána, milyen eredetűek alábbi szavaink!

1.	asszony	a)	török
2.	csütörtök	b)	német
3.	bazsalikom	c)	iráni
4.	búza	d)	szláv
5.	marha	e)	latin

1.	2.	3.	4.	5.

Böngésszetek a könyvtárban!

A. Miben tudtok utánanézni a következőknek?

a. Mi a nyújtófa szinonimája?

_____

b. Mikor élt Arany János?

_____

c. J vagy ly az a szó, hogy tava.....?

_____

d. Mettől meddig tartott az első világháború?

_____

e. Hogy mondják németül azt a szót, hogy születésnap?

_____

B. Válaszoljatok is a kérdésekre!

a. _____

b. _____

c. _____

d. _____

e. _____

Csoportos

Készítsetek egy szótár-lexikon ajánlót karácsonyra!

- Az ajánló egy 7 oldalas A/5 méretű kiskönyv legyen első és hátsó borítóval.
- Tartalmazzon 5 olyan nyomtatott könyvet (szótár, lexikon, enciklopédia), ami mostanában jelent meg és ajánlanátok ismerősötöknek!
- Mindegyik ajánlóban szerepeljen a könyv pontos címe, a kiadó neve, 2-3 mondat a könyvről, és az, hogy miért ajánljátok.
- Munkátokat illusztráljátok is!

Az írásjelek szerepe

Keressétek ki a betűrácsban az írásjelek és mondatfajták neveit, és írjátok le ABC sorrendben a megfelelő oszlopba!

G	O	N	D	O	L	A	T	J	E	L
F	E	L	S	Z	Ó	L	Í	T	Ó	E
A	D	E	R	I	R	A	M	A	R	J
Ő	B	Á	B	D	C	V	I	P	C	Ó
T	V	K	Í	É	S	E	P	O	N	T
N	X	É	P	Z	Ó	S	H	S	C	L
E	I	R	Ó	Ő	H	S	B	Z	S	Á
L	Z	D	A	J	A	Z	I	T	V	I
E	T	Ő	L	E	J	Ő	D	R	É	K
J	R	D	S	L	T	N	A	Ó	A	L
I	K	A	Y	A	Ó	I	A	F	N	E
K	E	T	T	Ő	S	P	O	N	T	F

mondatfajták	írásjelek

5. és 6. osztály – Mintafeladatok

Írjátok le, milyen írásjelek a következők! Mindegyikhez írjatok egy példamondatot, amelyben ezt a jelet kell használni!

?

!

,

.

”

:

...

Az alábbi viccekből hiányoznak az írásjelek. Pótoljátok őket!

1.

Favágóversenyt rendeznek a kanadai favágóknak amit egy cingár figura nyer meg A verseny után megrohamozzák a riporterek
Hogy tudta megnyerni a versenyt
Kérem én edzettem
Na és hol edzett
A sivatagban
De hiszen a sivatagban nincs is fa
Mire a győztes favágó jelentőségteljesen felnéz
Ja már nincs

5. és 6. osztály – Mintafeladatok

2.

A jegesmedvemama és a kicsinye sétálnak a sarkvidéki hómezőn Egyszer csak a jegesmedvebocs megkérdezi

Anya nem volt véletlenül a rokonaid között barnamedve

Nem kisfiam egészen biztosan nem volt

Baktatnak tovább a havon majd kis idő múlva a bocs újra megáll és azt kérdezi

És anya az apa rokonai között sem volt barnamedve

Nem kicsikém válaszolta a jegesmedve mama elhahagytad hogy a papa rokonai között sem volt barnamedve

Még egy kis idő múlva a kis jegesmedvebocs harmadszor is megkérdezi

De anya teljesen biztos hogy senkinek a rokonai között sem volt barnamedve

Jaj te gyerek sóhajjt türelmetlenül az anyamedve Hát persze hogy nem volt egyetlen barnamedve sem a családban De miért kérdezed

Úgy fázom

Írásjeltotó

Melyik írásjelre igazak az állítások? Ha jól tippeltek, a helyes válaszok betűjeleiből egy olyan írásjel elnevezését állíthatjátok össze, amely a totóból kimaradt. Mit tudtok ennek a rejtélyes írásjelnek a használatáról?

- 1) A párbeszédnek jelölésére használjuk a szépirodalmi művekben.
B) kötőjel   P) gondolatjel   V) idézőjel
- 2) Ha levelet írunk, ezt tesszük a megszólítás után.
I) vessző   L) semmi   O) felkiáltójel
- 3) Ezt tesszük olyan mondat végére, amely idézetet vezet be.
N) kettőspont   M) gondolatjel   O) vessző
- 4) Az egyszerű óhajtó mondatokat zárja.
K) pont   U) három pont   T) felkiáltójel
- 5) Ezt tesszük a következő mondat végére: *Azt kérdeztem, hogy hívnak*
Ö) kérdőjel   O) pont   G) pontosvessző
- 6) Ezt tesszük a következő, erős, hullámzó érzelmet kifejező mondat végére: *Hát ezt meg hogy képzeled*
S) kérdőjel + felkiáltójel   T) pont   É) felkiáltójel
- 7) Ezt használjuk, ha kétezren felüli összetett számnevet írunk le.
J) gondolatjel   A) pont   V) kötőjel
- 8) Ezt használjuk, ha egy szót vagy szókapcsolatot közbevetésként ékelünk be a mondatba (pl. *Ha megegyeztetek már ha ez egyáltalán lehetséges hívjatok fel.*)
Z) gondolatjelpár   Ü) zárójel   E) bármelyik
- 9) Ezt használjuk, ha azt akarjuk kifejezni, hogy a gondolat befejezetlen maradt.
S) három pont   T) vessző   B) gondolatjel

5. és 6. osztály – Mintafeladatok

- 10) Ezt tesszük az indulatszó és a mondat többi része közé (pl. *Hé hová mész?*)
S) vessző   U) felkiáltójel   V) semmi
- 11) Ezt tesszük az alábbi mondat végére: *Ugye szóltam neked, hogy kirándulni megyünk*
K) pont   Z) kérdőjel   E) felkiáltójel
- 12) Ezt tesszük az író neve és a mű címe közé, ha például egy fogalmazás címeként (tehát nem mondat közben) használjuk.
A) gondolatjel   U) vessző   Ó) kettőspont

A hiányzó írásjel: _____

Mit tudtok a használatáról?

Csoportos feladat

Készítsetek tanulókártyákat alsó tagozatos diákoknak, melyen az írásjeleket tanítjátok nekik! 5 kártyát készítsetek! A kártya egyik oldalán legyen az írásjel, a másikon az írásjel neve és 2 példamondat.

Hangok és betűk

Hány értelmes magyar szót tudtok alkotni a megadott szavak magánhangzójának megváltoztatásával? Írhattok ragozott szavakat is! 8db alkotott szóval írjatok egy-egy mondatot!

- 1) HIT _____
- 2) LAP _____
- 3) KÉR _____
- 4) PER _____

Mondatok:

---

5. és 6. osztály – Mintafeladatok

Az alábbi szavakból alkossatok újakat, de lépésenként csak egy betűt változtathatok meg! Hány lépést tudtok így tenni? A megváltoztatott betűt írjátok mindig más színnel! Írhattok tulajdonneveket, ragozott szavakat, szlengbe vagy ifjúsági nyelvbe tartozó szavakat is!

1) LIBA-

---

2) MÉRŐ –

---

3) LÁT -

A beszédhangnak jelentés-megkülönböztető szerepe van.

Egészítsétek ki az alábbi szópárokat ugyanannak a mássalhangzónak a hosszú és a rövid párjával, majd mindkét szóval írjatok egy-egy mondatot!

1. k__r – k__r

2. ny__l – ny__l

3. k__r__k – k__r__k

4. t__r – t__r

5. h__t – h__t

1. mondatpár:

2. mondatpár:

3. mondatpár:

4. mondatpár:

---

5. mondatpár:

Hangok

A) Sújátok az alábbi szavakat! Írjátok le a kapott szavakat!

1. bor
2. gép
3. dél
4. zsír
5. zseb
6. Bécs
7. vád
8. gén
9. vél
10. őz

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

B) Magyarázzátok meg a jelenség okát!

Magyarázat:

---

5. és 6. osztály – Mintafeladatok

A hangok birodalma

Olvassátok el a következő cikket, és válaszoljatok a kérdésekre egész mondattal!

<http://www.vilaglex.hu/Erdekes/Html/Hangok.htm>

1. Hány kilométerrel távolabb hallatszik a mennydörgés?

---

2. A magas vagy a mély hangok terjednek messzebbre?

---

3. A hangszerek mely csoportjában tartoznak a nádnyelvű sípok?

---

4. Soroljátok fel 4 vonós hangszert!

---

5. Mikor találták fel a fonográfot?

Csoportos feladat

Egy A/4-es oldalra készítsetek egy táblázatot a magyar ABC-ről a következőket figyelembe véve!

- a magánhangzókat kis betűkkel, a mássalhangzókat nagy, nyomtatott betűvel írjátok!
- a mély magánhangzókat barnával a magas magánhangzókat pirossal írjátok